

s. 245–282 >>

XI

Zdrowie i pomoc społeczna

XI   Zdrowie i pomoc społeczna

- XI.1.   Żłobki
- XI.2.   Informacje ogólne o opiece zdrowotnej
- XI.3.   Pomoc społeczna
- XI.4.   Świadczenia rodzinne

XI.1. Żłobki

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi – Ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. 2007 nr 14 poz. 89 z późn. zm.) – żłobki zaliczane są do zakładów opieki zdrowotnej.

Żłobki samorządowe udzielają świadczeń zdrowotnych, które obejmują swoim zakresem działania profilaktyczne i opiekę nad dzieckiem w wieku od 4 miesięcy do 3 lat.

W 2007 roku Gmina Miejska Kraków prowadziła 22 żłobki, do których uczęszczało 1 580 dzieci (o 3,6% więcej niż w roku poprzednim). Czesne za miesięczny pobyt dziecka w żłobku – ustalone przez Radę Miasta Krakowa – wyniosło w 2007 roku 121,68 zł. Żłobki finansowane były przez Gminę Miejską Kraków poprzez dotacje oraz przez Rady Dzielnic w ramach zadań powierzonych i priorytetowych.

Tabela XI.1. Informacje na temat żłobków za lata 2005-2007

	2005	2006	2007
Liczba żłobków	22	22	22
Liczba dzieci uczęszczających do żłobków ogółem	1 387	1 525	1 580
Średnia liczba dzieci w placówce	63	69	72
Liczba oddziałów w żłobkach	64	64	64
Liczba etatów	Ogółem, w tym:	362,23	361
	Opiekunek/pielęgniarek	130	140
Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka ¹	620,70	623,44	620
Wysokość czesnego	110,37	116,88	121,68

¹ W koszty wliczono całkowitą dotację tzn. zadania powierzone, zakupy inwestycyjne, przeglądy techniczne (kontrolę stanu technicznego), remonty i awarie.

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK

Tabela XI.2. Finansowanie żłobków przez Rady Dzielnic – zadania powierzone w latach 2005-2007

Zadania	Liczba zrealizowanych prac			Wydatkowane środki (zł)		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Remonty	14	18	22	191 363,73	132 390,26	121 400,00
Awarie	19	20	16	48 404,14	17 056,28	39 200,00
Kontrole stanu technicznego	19	28	22	58 770,82	74 869,74	72 800,00
Ogółem	52	66	60	298 538,69	224 316,28	233 400,00

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK

Tabela XI.3. Finansowanie żłobków przez Rady Dzielnic – zadania priorytetowe w 2007 roku

Placówki oświatowo-wychowawcze	Wydatkowane środki (zł)
Zespół Ekonomiki Oświaty Południe (Żłobki nr 20, 31, 32)	49 450
Zespół Ekonomiki Oświaty Wschód (Żłobki nr 5, 6, 12, 22, 27)	48 720
Zespół Ekonomiki Oświaty Zachód (Żłobki nr 18, 30, 33)	41 000

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK

XI.2. Informacje ogólne o opiece zdrowotnej

Ambulatoryjne usługi medyczne wykonywane są przede wszystkim przez niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, indywidualne lub grupowe (specjalistyczne) praktyki lekarskie oraz poradnie przyszpitalne. Świadczenia te udzielane są na podstawie umów z Narodowym Funduszem Zdrowia (NFZ). Niezależnie od powyższych jednostek w Krakowie działa szereg prywatnych gabinetów lekarskich, głównie specjalistycznych, które nie miały w 2007 roku zawartych umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej przysługujących osobom objętym powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym w NFZ (tzw. kontrakty).

Wszystkie podmioty świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w ramach umów z NFZ na terenie Krakowa zabezpieczają opiekę ambulatoryjną w godzinach nocnych i w dni świąteczne poprzez dyżury własne lub zlecone innym zakładom opieki zdrowotnej (pełna informacja na ten temat winna znajdować się w widocznym miejscu na terenie jednostki). Ponadto pod numerem Całodobowego Telefonu Informacji Medycznej (CTIM) 012 661-22-40, finansowanego z budżetu Miasta Krakowa, pacjent może uzyskać informację, gdzie udzielone mogą być świadczenia ambulatoryjne w porze nocnej, niedziele i święta. Pod numerem CTIM można uzyskać także szereg innych informacji dotyczących m.in. rodzajów świadczeń zdrowotnych oferowanych przez jednostki systemu zdrowotnego działające na terenie Krakowa, programów zdrowotnych i ich realizatorów, miejscach pobytu chorych zabieranych przez karetki pogotowia, aptekach dyżurnych oraz o placówkach świadczących pomoc dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Tabela XI.4. Liczba placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej

	2004	2005	2006	2007
Liczba przychodni, ośrodków zdrowia, poradni i praktyk lekarskich ogółem	459	453	453	487
W tym				
W zakładach publicznych	42	30	30	61
W zakładach niepublicznych	352	361	351	356
Liczba praktyk lekarskich	65	62	72	70

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Tabela XI.5. Liczba porad udzielonych w poradniach specjalistycznych w latach 2006-2007

Nazwa poradni		Liczba porad w 2006 roku	Liczba porad w 2007 roku
Chorób wewnętrznych – ogółem		1 030 968	862 415
W tym	Alergologiczna	126 031	95 997
	Diabetologiczna	74 527	67 397
	Nefrologiczna	26 334	21 528
	Kardiologiczna	237 386	224 853
	Medycyny nuklearnej	2 102	1 893
Innych specjalności zachowawczych – ogółem		936 656	708 188
W tym	Dermatologiczna	179 371	168 349
	Neurologiczna	242 230	215 469
	Onkologiczna	142 640	37 523
	Rehabilitacyjna	131 917	117 200
	Chorób zakaźnych	31 658	20 295
Opieki nad matką i dzieckiem – ogółem		462 871	446 968
W tym	Pediatryczna	22 420	13 616
	Neonatologiczna	7 062	5 552
	Ginekologiczno-położnicza	433 289	427 800
Zabiegowe – ogółem		1 214 472	1 073 495
W tym	Chirurgii ogólnej	263 890	215 063
	Chirurgii onkologicznej	1 667	1 356
	Urazowo-ortopedyczna	156 701	137 697
	Okulistyczna	381 610	348 519
	Otolaryngologiczna	264 179	249 394
	Urologiczna	88 368	70 230
Stomatologiczne – ogółem		921 938	925 697
W tym	Ortodontyczne	80 699	89 961
	Protetyki stomatologicznej	48 013	53 638
	Chirurgii stomatologicznej	69 758	74 719

Źródło: Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego

Tabela XI.6. **Zatrudnienie podstawowego personelu medycznego w 2007 roku**

2007				
Zakłady publiczne i niepubliczne ogółem¹				
	Ogółem	Pracujący		
		W tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		Pracujący, dla których jednostka jest głównym miejscem pracy
		Ogółem	Zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy	
Lekarze	6 784	3 711	2 478	3 511
W tym kobiety	3 789	2 196	1 509	2 109
Lekarze stomatolodzy	910	593	242	583
W tym kobiety	698	451	180	456
Farmaceuci	103	100	90	96
W tym kobiety	86	85	75	81
Analitycy medyczni	199	195	175	185
W tym kobiety	177	173	161	164
Zatrudnieni w pracowniach diagnostycznych niewymienieni w wierszach 1-8	394	364	306	341
Pielęgniarki z wyższym wykształceniem	1 160	1 068	1 002	1 050
W tym mgr pielęgniarstwa	435	402	370	387
Położne z wyższym wykształceniem	112	46	43	49
W tym mgr położnictwa	21	7	6	9
Rehabilitanci z wyższym wykształceniem	263	206	168	207
W tym mgr rehabilitacji	232	185	155	192
Fizjoterapeuci z wyższym wykształceniem	169	139	118	135
W tym mgr fizjoterapii	158	129	110	126
Technolodzy żywności i żywienia	6	5	3	4
Psycholodzy	428	301	188	259
Logopedzi	38	23	9	19
Personel techniczny obsługujący aparaturę medyczną	42	30	18	23

¹ Z uwagi na sposób gromadzenia danych nie ma możliwości rozdzielenia zakładów publicznych i niepublicznych.

Źródło: Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego

Tabela XI.7. **Zatrudnienie personelu w wybranych grupach zawodowych ze średnim wykształceniem**

	2007			
	Zakłady publiczne i niepubliczne ogółem ¹			
	Ogółem	Pracujący		Pracujący, dla których jednostka jest głównym miejscem pracy
		W tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	Zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy	
Pielęgniarki	5 615	4 975	4 524	4 837
W tym o niepełnych kwalifikacjach	56	51	32	36
Położne	854	576	554	622
Felczerzy	0	0	0	0
Technicy dentystyczni	76	64	57	66
Technicy farmaceutyczni	77	77	70	75
Technicy elektroniki medycznej	34	31	31	31
Technicy / laboranci analityki medycznej	318	303	265	303
Technicy / analitycy elektroradiologii	441	393	373	389
Technicy fizjoterapii	219	195	178	209
Technicy biomechaniki	3	1	1	1
Technicy masażysty	96	83	63	89
W tym niewidomi	45	40	32	43
Instruktorzy higieny	72	72	70	72
Instruktorzy terapii zajęciowej	48	34	28	35
Dietetycy	199	196	188	192
Higienistki szkolne	49	30	25	33
Higienistki stomatologiczne	136	132	103	128
Asystentki stomatologiczne	152	137	87	141
Ortoptyści	15	11	9	13
Technicy ortopedzi	5	5	3	4
Opiekunki dziecięce	52	46	46	52
Ratownicy medyczni	259	168	148	149

¹ Z uwagi na sposób gromadzenia danych nie ma możliwości rozdzielenia zakładów publicznych i niepublicznych.

Źródło: Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego

XI.2.1. Stacjonarna opieka zdrowotna – lecznictwo zamknięte

W 2007 roku na terenie Krakowa działało 15 publicznych i 24 niepublicznych zakładów stacjonarnej opieki zdrowotnej. Publiczne placówki opieki stacjonarnej obejmowały: 13 szpitali, 1 szpital psychiatryczny oraz 1 zakład opiekuńczo-leczniczy.

Niepubliczne placówki opieki stacjonarnej obejmowały: 12 szpitali, 3 szpitale psychiatryczne, 8 zakładów opiekuńczo-leczniczych i 1 hospicjum.

Gmina Miejska Kraków jest organem prowadzącym następujące jednostki lecznictwa zamkniętego:

- Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza (SP ZOZ),
- Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego,
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy – oddział opieki paliatywnej przy ul. Wielickiej 267.

Tabela XI.8. Placówki lecznictwa zamkniętego w latach 2006-2007

	Szpitale ogólne – publiczne (i „resortowe”)		Szpital Specjalistyczny im. J. Babińskiego		Zakłady niepubliczne (w tym psychiatryczne)		Publiczne i niepubliczne zakłady opiekuńczo- lecznicze, hospicja	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Liczba szpitali ¹ – stan na 31 grudnia	12 (+2)	12 (+2)	1	1	13 (3)	15 (3)	10 ²	10²
Liczba łóżek – stan na 31 grudnia	5 078 (+623)	5 001 (+646)	816	821	400 (109)	439 (108)	905	898
Zatrudnienie ^{3 1 7}								
Lekarze (stomatolodzy)	1 816 ⁴ (10 ⁴)	1 826⁴ (10⁴)	69	73	90 (2) ⁴	164 (2)⁴	56 ⁵	33⁴
Pielęgniarki i położne	4 076 ⁴	4 119⁴	315	301	209 (4) ⁴	265 (8)⁴	338 ⁵	283⁴
Liczba pacjentów ⁶	205 573	207 440	8 819	8 460	14 849	16 685	2 112	1 867

¹ Wykazano liczbę szpitali i zakładów opieki zdrowotnej z oddziałami szpitalnymi.

² W tym 1 zakład opiekuńczo-leczniczy o profilu psychiatrycznym i 1 oddział hospicyjny.

³ Pełnozatrudnieni na umowy o pracę w szpitalach jako jednostce organizacyjnej, stan na 31 grudnia.

⁴ Łącznie z zatrudnionymi na umowy cywilno-prawne w wymiarze nie mniejszym niż 40 godzin tygodniowo.

⁵ Pracujący w osobach.

⁶ Bez ruchu międzyoddziałowego.

⁷ Bez danych ze szpitali resortowych.

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK

Tabela XI.9. Placówki lecznictwa zamkniętego – liczba łóżek ogółem oraz liczba miejsc dla noworodków i wcześniaków w 2007 roku

Nazwa i adres zakładu	Liczba łóżek	Liczba miejsc dla noworodków i wcześniaków ¹
Placówki publiczne		
Szpital Specjalistyczny im. J. Dietla ul. Skarbowa 4	378	0
Szpital Specjalistyczny im. S. Żeromskiego os. Na Skarpie 66	664	40
Szpital Miejski Specjalistyczny im. G. Narutowicza ul. Prądnicka 35-37	448	40
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera os. Złota Jesień 1	578	16

Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II ul. Prądnicka 80	504	9
Wojewódzki Szpital Okulistyczny ul. Dożynkowa 61	90	0
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. Św. Ludwika ul. Strzelecka 2	125	0
Zakład Opiekuńczo-Lecznicy – Oddział Szpitalny ul. Wielicka 265	20	0
Krakowskie Centrum Rehabilitacji al. Modrzewiowa 22	100	0
Uniwersytecki Szpital Dziecięcy ul. Wielicka 265	583	0
Szpital Uniwersytecki w Krakowie ul. Kopernika 36	1 291	67
Centrum Onkologii Instytut im. M. Skłodowskiej ul. Garncarska 11	220	0
Ogółem placówki publiczne	5 001	172
Placówki „resortowe”		
5. Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ ul. Wrocławska 1-3 (jednostka MON)	450	0
Zakład Opieki Zdrowotnej MSWiA ul. Kronikarza Galla 25	196	25
Ogółem placówki publiczne i „resortowe”	5 001 (+646)	172 (+25)
Szpital ogólnie niepubliczne		
Szpital Zakonu Bonifratrów im. św. J. Grandego ul. Trynarska 11	127	0
ZOZ Centrum Medyczne Nowa Huta sp. z o.o. ul. Ujastek 3	25	0
NZOZ Szpital na Siemiradzkiego im. R. Czerwiakowskiego ul. Siemiradzkiego 1	50	45
FEMINA Prywatne Centrum Diagnostyczno-Operacyjne Ginekologii i Położnictwa ul. Warowna 113	11	6
Prywatna Klinika SPES sp. z o.o. ul. Królowej Jadwigi 15	10	8
ZOZ Szpital Położniczo-Ginekologiczny Ujastek sp. z o.o. ul. Ujastek 3	32	22
NZOZ Centrum Chirurgiczne Nowa Huta sp. z o.o. ul. Ujastek 3	16	0
NZOZ Medicina sp. z o.o. ul. Rogozińskiego 12	4	0
NZOZ Ortopedyczno Medyczny Ośrodek Chirurgii Rekonstrukcyjnej Narządu Ruchu ul. Lubicz 25/6	7	0
NZOZ Szpital na Siemiradzkiego – 2. Ośrodek Diagnostyczno- Zabiegowy ul. Siemiradzkiego 1	9	0
NZOZ ART-DERM Centrum Estetyczno-Plastyczne os. Złotej Jesieni 1	4	0
NZOZ Centrum Dializ Fresenius Nephrocare II os. Złotej Jesieni 1	36	0
Ogółem szpitale ogólne niepubliczne	331	81

Szpitale psychiatryczne publiczne		
Szpital Specjalistyczny im. J. Babińskiego ul. Babińskiego 29	821	0
Szpitale psychiatryczne niepubliczne		
Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny DOM MONARU ul. Suchy Jar 4	62	0
Ośrodek Lecznico-Rehabilitacyjny dla osób Uzależnionych od Środków Odurzających ul. Suchy Jar 4a	15	0
Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny dla Osób Uzależnionych z Nawrotami Choroby DOM GWAN ul. Nadbrzezie 25	31	0
Ogółem szpitale psychiatryczne niepubliczne	108	0
Publiczne i niepubliczne zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, zakłady opiekuńczo-lecznicze i hospicja		
Zakład Opiekuńczo-Leczniczny ul. Wielicka 267	350	0
Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej		
NZO Ośrodek Opieki Hospicyjnej TPCH HOSPICIUM ul. Fatimska 17	30	0
Zakład Usług Medyczno-Rehabilitacyjnych Zarządu Okręgowego PCK os. Złotej Jesieni 1	42	0
NZOZ Zakład Opiekuńczo-Leczniczny „Czwórka” os. Młodości 9	80	0
NEOMEDICA sp. z o.o. – (dawny Krowoderski ZOL) ul. Prądnicka 36	36	0
NZOZ BONA-MED sp. z o.o. ul. Siemaszki 17	49	0
Zakład Opiekuńczo-Leczniczny prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Felicjanek ul. Kołłątaja 7	72	0
NZOZ DOM-MED ul. Helclów 2	101	0
Zakład Opiekuńczo-Leczniczny „Serdeczna Troska” NZOZ ul. Ujastek 3	95	0
ZOZ Centrum Medyczne Nowa Huta sp. z o.o. ul. Ujastek 3	43	0
Ogółem publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej	898	0

¹ Na liczbę miejsc składa się liczba łóżeczek i inkubatorów.

ZOZ – Zakład Opieki Zdrowotnej

NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

SP ZOZ – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Źródło: Małopolskie Centrum Zdrowia Publicznego

Tabela XI.10. Nakłady Gminy Miejskiej Kraków na inwestycje i zakupy w jednostkach opieki zdrowotnej w 2007 roku

	(zł)
Szpital Specjalistyczny im. S. Żeromskiego	6 139 089
Szpital Miejski Specjalistyczny im. G. Narutowicza	5 931 000
Zakład Opiekuńczo-Leczniczy	1 370 000
Uniwersytecki Szpital Dziecięcy ul. Wielicka 265	1 050 000
Szpital Uniwersytecki ul. Kopernika 36	249 845
Krakowskie Pogotowie Ratunkowe	600 000
Ogółem	15 339 934

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia

XI.2.2. System Państwowego Ratownictwa Medycznego – Centra Powiadamiania Ratunkowego

Ustawa z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. nr 191, poz. 1410 z późn. zm.) od dnia 1 stycznia 2007 roku wprowadziła zmiany dotyczące kompetencji, zakresu, zasad organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (PRM). Zgodnie z art. 18 i 19 wskazanej ustawy organami właściwymi w zakresie wykonywania zadań Systemu, w tym planowania, organizowania oraz nadzoru są minister właściwy do spraw zdrowia oraz wojewoda. Zgodnie z art. 25 tej ustawy w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim działa Centrum Powiadamiania Ratunkowego (CPR) oraz lekarz-koordynator ratownictwa medycznego działający w ramach Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Jednostkami Systemu są tzw. szpitalne oddziały ratunkowe (SOR) oraz zespoły ratownictwa medycznego (karetki), do których zalicza się również lotnicze zespoły ratownictwa medycznego. Zespoły ratownictwa medycznego działają w ramach Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego (obszar byłych dzielnic: Śródmieście, Krowodrza i Podgórze) oraz Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Żeromskiego w Krakowie (obszar byłej dzielnicy Nowa Huta). Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) Lotnicze Pogotowie Ratunkowe na terenie całego kraju dysponuje 17 jednostkami, z których 1 umiejscowiona jest w Balicach i obsługuje całe województwo małopolskie (zasięg jej działania wynosi do 100 km; dysponuje 1 śmigłowcem ratowniczym). Zadania zespołów ratownictwa medycznego finansowane są z budżetu państwa.

Świadczenia opieki zdrowotnej udzielane przez szpitalne oddziały ratunkowe oraz jednostki organizacyjne szpitali wyspecjalizowane w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego są finansowane na zasadach i w trybie określonym w ustawie z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. nr 210, poz. 2135 z późn. zm.), w ramach środków określonych w planie finansowym Narodowego Funduszu Zdrowia.

Szpitalne, w których przez cały 2007 rok działały szpitalne oddziały ratunkowe:

- Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera,

- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej MSWiA,
- 5. Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ,
- Uniwersytecki Szpital Dziecięcy,
- Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza.

Do 30 czerwca 2007 roku działał szpitalny oddział ratunkowy przy ul. Łazarza 14 utworzony w 2003 roku przez Krakowskie Pogotowie Ratunkowe (w jego pomieszczeniach) i Szpital Uniwersytecki (na bazie jego oddziałów szpitalnych). Przepisy poprzedniej ustawy z dnia 25 lipca 2001 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. nr 113, poz. 1207 z późn. zm.) umożliwiały takie rozwiązanie. W związku z wejściem w życie nowej ustawy w dniu 1 stycznia 2007 roku musiał on zostać zlikwidowany, gdyż zgodnie z art. 3 pkt 9 ustawy szpitalny oddział ratunkowy może być wyłącznie komórką organizacyjną szpitala w rozumieniu przepisów ustawy o zakładach opieki zdrowotnej.

Jednostkami współpracującymi z Systemem PRM są służby ustawowo powołane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, w szczególności Policja i Państwowa Straż Pożarna.

XI.2.3. Profilaktyka i promocja zdrowia

Gmina Miejska Kraków podejmuje działania ukierunkowane na przygotowanie i wdrażanie programów profilaktycznych i prozdrowotnych realizowanych w ramach Miejskiego Programu Ochrony i Promocji „Zdrowy Kraków 2007-2009”.

Ogółem na realizację wszystkich zadań w ramach Programu przeznaczono kwotę w wysokości 2 997 410 zł, z tego:

- realizacja programów profilaktyki zdrowotnej (miejskie programy zdrowotne oraz tzw. autorskie programy zdrowotne) – 2 353 894 zł,
- realizacja programów profilaktycznych ze środków Dzielnicy Miasta Krakowa – 498 981 zł,
- realizacja „Programu profilaktyki astmy i chorób alergicznych młodzieży szkolnej” ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW) – 144 535 zł.

W 2007 roku z programów skorzystało 31 677 osób, czyli o 29,9% mniej niż w roku 2006, kiedy liczba ta wynosiła 45 163 osoby.

Tabela XI.11. Programy profilaktyczne realizowane przez Gminę Miejską Kraków w 2007 roku

Programy 2007	Kwota przeznaczona na rok 2007 (zł)	Liczba osób objętych badaniem	Liczba udzielonych świadczeń
Program prewencji miażdżycy, cukrzycy i nadciśnienia	550 000	8 505	11 459
Program wczesnego rozpoznawania raka piersi	280 000	2 475	2 475
Program wczesnego rozpoznawania raka szyjki macicy	199 970	3 928	3 928
Program wczesnego rozpoznawania raka jelita grubego	120 000	149	201
Astma ¹	144 535 ¹	1 200	1 200
Program profilaktyki wad postawy	99 990	1 325	2 415
Program profilaktyki raka tarczycy	100 000	1 055	2 334
Program profilaktyki próchnicy	150 000	2 085	4 204
Program prewencji raka prostaty	100 000	845	979
Szczepienia przeciwko grypie	203 934	6 830	6 830
Szkoła rodzenia	100 000	322	322
Autorskie	450 000	3 172	3 740
Ogółem	2 498 429	31 891	40 087

¹ Program finansowany ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia

Tabela XI.12. Kwoty wydatkowane przez Dzielnice na profilaktykę i promocję zdrowia w latach 2006-2007

Dzielnica	2006	2007
I Stare Miasto	86 563	43 019
II Grzegórzki	35 920	24 996
III Prądnik Czerwony	46 698	49 918
IV Prądnik Biały	39 990	39 954
V Krowodrza	64 964	61 245
VI Bronowice	18 990	24 965
VII Zwierzyniec	53 916	50 250
VIII Dębniki	28 970	33 074
IX Łagiewniki-Borek Fałęcki	5 340	8 498
X Swoszowice	9 996	6 000
XI Podgórze Duchackie	28 959	17 140
XII Bieżanów-Prokocim	19 980	29 900
XIII Podgórze	14 974	9 835
XIV Czyżyny	29 879	32 983
XV Mistrzejowice	17 946	18 486
XVI Bieńczyce	20 000	19 757
XVII Wzgórza Krzesławickie	33 998	25 961
XVIII Nowa Huta	9 996	3 000
Ogółem	567 079	498 981

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia

Z programów Dzielnic skorzystało w 2007 roku 15 018 mieszkańców.

XI.2.4. Profilaktyka uzależnień

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Uzależnień na rok 2007 określał lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Na realizację zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GPPiRPA) w roku 2007 wydatkowano kwotę 13 193 073 zł, natomiast w roku 2006 kwotę 12 928 015 zł.

Tabela XI.13. Liczba pacjentów (z podziałem na płeć i wiek) uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz współuzależnionych, którzy podjęli terapię w specjalistycznych placówkach służby zdrowia w 2007 roku

		Wiek pacjentów				Ogółem
		< 21	22-35	36-60	> 60	
Uzależnieni od alkoholu	K ¹	5	167	445	34	651
	M ²	24	480	1 617	165	2 286
	Ogółem	29	647	2 062	199	2 937
Uzależnieni od narkotyków	K	9	9	13	2	33
	M	20	62	12	3	97
	Ogółem	29	71	25	5	130
Uzależnieni od alkoholu i narkotyków	K	15	27	16	0	58
	M	18	81	44	1	144
	Ogółem	33	108	60	1	202
Uzależnieni od nikotyny	K	0	12	15	1	28
	M	0	18	15	1	34
	Ogółem	0	30	30	2	62
Uzależnieni od gier hazardowych i internetu	K	1	0	0	0	1
	M	8	21	14	0	43
	Ogółem	9	21	14	0	44
Uzależnieni z zaburzeniami psychoorganicznymi (podwójna diagnoza)	K	4	10	20	4	38
	M	9	31	56	10	106
	Ogółem	13	41	76	14	144
Współuzależnieni (członkowie rodzin osób uzależnionych)	K	38	310	551	80	979
	M	20	79	113	22	234
	Ogółem	58	389	664	102	1 213
DDA (Dorośli Dzieci Alkoholików)	K	38	254	33	0	325
	M	18	74	5	0	97
	Ogółem	56	328	38	0	422
Ofiary przemocy domowej	K	9	63	115	13	200
	M	2	7	4	2	15
	Ogółem	11	70	119	15	215
Sprawcy przemocy domowej (program korekcyjno-terapeutyczny)	K	0	1	5	0	6
	M	0	7	28	3	38
	Ogółem	0	8	33	3	44

Pijący ryzykownie (ale jeszcze nie uzależnieni), w tym dzieci i młodzież	K	58	13	12	0	83
	M	87	20	8	2	117
	Ogółem	145	33	20	2	200
Uzależnieni wymagający innych świadczeń leczniczych (poza terapią)	K	0	21	57	12	90
	M	0	50	235	25	310
	Ogółem	0	71	292	37	400
Współuzależnieni wymagający innych świadczeń leczniczych (poza terapią)	K	292	9	37	8	346
	M	300	8	7	1	316
	Ogółem	592	17	44	9	662
Ogółem	K	469	896	1 319	154	2 838
	M	506	938	2 158	235	3 837
	Ogółem	975	1 834	3 477	389	6 675

¹ K – kobiety² M – mężczyźni

Źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

XI.2.5. Izba Wyrzeźwień

W 2007 roku do Izby Wyrzeźwień w Krakowie doprowadzono ogółem 10 644 osoby, w tym przez policję – 84,3%, a przez straż miejską – 15,7%.

Koszty działalności ogółem wyniosły 2 181 453,43 zł (w tym dotacja 612 300 zł), na inwestycje przeznaczono 30 000 zł.

Zatrudnienie w działalności podstawowej wynosiło 27,61 etatu oraz w Punkcie Konsultacyjnym – 4,04 etatu; łącznie 31,65 etatu.

Tabela XI.14. Izba Wyrzeźwień

	2006	2007
Liczba osób doprowadzonych ogółem, w tym:	10 883	10 644
Przyjęcia	10 613	10 356
Odmowy	270	288
W tym przez policję	9 283	8 971
przez straż miejską	1 600	1 673
Koszty działalności (zł)	2 204 872	2 181 453
Pobyty ogółem, w tym:	10 613	10 356
Małoletni	99	108
Kobiety	811	907
Bezdomni	2 559	2 558
Przebywający 3 i więcej razy	4 073	4 036
Cudzoziemcy	83	103
Z gmin na podstawie umów i porozumień	323	398
Liczba osób przebywających w izbie ogółem, w tym:	6 500	6 323
Bezdomni	1 008	927
Przebywający 3 i więcej razy	717	731

Struktura społeczno-zawodowa populacji osób przebywających w izbie według pobyków				
Bezrobotni	7 707		7 519	
Pracujący i rolnicy	1 232		1 344	
Emeryci i renciści	1 263		1 143	
Uczniowie i studenci	411		350	
Przesłanki ustawy o wychowaniu w trzeźwości, które spowodowały doprowadzenie i przyjęcie do izby				
Wywołanie zgorzenia w miejscu publicznym	3 309	31%	1 611	16%
Zagrożenie zdrowia lub życia własnego	6 161	58%	6 353	61%
Zagrożenie zdrowia lub życia osób trzecich	4 534	43%	4 103	40%
Sytuacje najczęściej skutkujące doprowadzeniem do izby				
Leżący	5 155	49%	5 226	50%
Awantura domowa	2 863	27%	2 718	26%
Awantura w miejscu publicznym	1 712	16%	1 547	15%
Piesz na jezdni	251	2%	366	4%
Inne	632	6%	499	5%
Badania lekarskie oraz inne świadczenia				
Wydanie opinii o stanie zdrowia przed przyjęciem i zwolnieniem	21 496		21 000	
Badanie zawartości alkoholu w organizmie	19 983		18 170	
Akcje bezpośredniego ratowania życia	3		0	
Skierowania do placówek służby zdrowia podczas pobytu	13		12	
Skierowania do placówek służby zdrowia po wytrzeźwieniu	13		15	
Pobrania krwi do badań na zlecenie policji	35		25	
Zabiegi i zaopatrzenia medyczne	838		1 164	
Zabiegi higieniczno-sanitarne	374		442	
Informacje finansowe				
Wysokość opłaty za pobyt	250,00		250,00	
Średni koszt pobytu	207,75		255,17	
Należności przypisane według rachunków	2 653 250,00		2 589 000,00	
Ściągalność należności	54%		44%	
Faktyczne koszty działalności	1 756 999,56		1 809 686,96	
Dotacje z budżetu Miasta Krakowa	630 000,00		612 300,00	
Dochody własne Izby	1 046 797,62		1 221 046,00	

Źródło: Izba Wytrzeźwień w Krakowie

Ponadto przy Izbie Wytrzeźwień działa **Punkt Konsultacyjny**. Koszty jego działalności wyniosły 204 907,10 zł (w 2006 roku – 199 403 zł) i w całości pokryte zostały ze środków budżetowych.

Tabela XI.15. Działalność Punktu Konsultacyjnego

Zadania	2006	2007
Liczba osób korzystających z porad i informacji Punktu Konsultacyjnego, w tym:	10 126	11 175
Osoby przebywające do wytrzeźwienia	6 500	6 323
Osoby z zewnątrz	628	1 334
Osoby uczestniczące w spotkaniach Grupy AA „Izba”	600	650
Osoby uczestniczące w spotkaniach Rady Regionu i Intergrupy AA „Małopolska”	95	145
Uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych	381	367
Osoby kontaktujące się telefonicznie	1 922	2 356
Informacje o szkodliwości nadużywania alkoholu	10 530	10 249
Informacje o placówkach i grupach wsparcia	10 156	8 091
Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia, w tym:	3 323	5 769
Dla osób z zewnątrz	238	953
Skierowania do placówek i grup samopomocowych	3 790	5 894
Porady i informacje, w tym:	3 043	6 891
Dla osób z zewnątrz	628	1 334
Porady i informacje dla osób uzależnionych	2 432	4 088
Porady i informacje dla osób współuzależnionych	1 173	1 037
Porady i informacje dla sprawców przemocy w rodzinie	2 718	2 699
Porady i informacje dla ofiar przemocy w rodzinie	245	267
Informacje i porady dla osób bliskich	1 418	1 304
Informacje i porady telefoniczne (telefon informacyjny Punktu Konsultacyjnego i Telefon Zaufania Alkotel)	1 922	2 356
Udzielone informacje o pobytach, w tym:	261	386
W związku z prowadzonym postępowaniem o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	157	148
Gminnym komisjom rozwiązywania problemów alkoholowych	16	14
Informacje o pobytach osób małoletnich	198	214
Spotkania grupy AA Izba	51	50
Spotkania Rady Regionu i Intergrupy AA „Małopolska”	3	5

Źródło: Izba Wytrzeźwień w Krakowie

XI.3. Pomoc społeczna

XI.3.1. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Rady Miasta Krakowa nr LXIII/579/04 z dnia 20 października 2004 roku oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa nr 1460/2005 z dnia 9 sierpnia 2005 roku (z późniejszymi zmianami; tekst ujednolicony dostępny jest na stronie www.mops.krakow.pl).

W 2007 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizował w szczególności zadania własne i zlecone Gminy Miejskiej Kraków z zakresu pomocy społecznej (w oparciu o Ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) oraz z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych (na podstawie Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Jednocześnie realizowano zadania w oparciu o Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, Ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym oraz Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Ponadto MOPS realizuje (w oparciu o Ustawę z dnia 29 grudnia 2005 roku o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”) Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Pomoc w ramach programu może być przyznana, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Samorząd Krakowa zwiększył dostępność do świadczeń w ramach programu poprzez podniesienie górnej granicy kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania wsparcia. Uchwała Rady Miasta Krakowa nr CVI/1073/06 z dnia 12 kwietnia 2006 roku w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za świadczenia w postaci posiłków pozwoliła na objęcie tą formą pomocy szerszego kręgu beneficjentów, którzy mogą otrzymać pomoc w formie posiłku za odpłatnością w wysokości 25% kosztu posiłku. Na podstawie powyższej uchwały pomoc przysługuje odpłatnie osobom i rodzinom, których dochód lub dochód na osobę w rodzinie przekracza 150%, a jednocześnie nie przekracza 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

W roku 2007 w sferze zainteresowania pomocy społecznej znalazło się około 5,5% mieszkańców Krakowa. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą 21 242 rodziny składające się z 39 115 osób. Udzielono pomocy 5 915 rodzinom z dziećmi, 3 398 rodzinom niepełnym, 6 511 rodzinom emerytów i rencistów. W celu realizacji zadań (świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej) przeprowadzono 56 824 rodzinnych wywiadów środowiskowych i wydano 144 003 decyzje administracyjne.

Tabela XI.16. Wydatki systemu pomocy społecznej w latach 2006-2007

	Zadania GMK realizowane przez MOPS (tys. zł)			Zadania GMK realizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej (tys. zł)			Zadania GMK realizowane przez system pomocy społecznej (tys. zł)		
	Wydatki bieżące	Wydatki inwestycyjne	Ogółem	Wydatki bieżące	Wydatki inwestycyjne	Ogółem	Wydatki bieżące	Wydatki inwestycyjne	Ogółem
2006	111 240	533	111 773	73 989	6 054	80 043	185 230	6 587	191 817
2007	119 503	1 136	120 639	78 675	3 364	82 039	198 178	4 501	202 678

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2. Pomoc środowiskowa i integracja społeczności lokalnej realizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Głównym celem pomocy społecznej jest pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin, a także ich integracja ze środowiskiem.

Tabela XI.17. Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2006-2007

Powód / rodzaj trudnej sytuacji życiowej	2006			2007		
	Liczba gospodarstw domowych	Wszystkie rodziny (%)	Wskaźnik zmian 2005=100	Liczba gospodarstw domowych	Wszystkie rodziny (%)	Wskaźnik zmian 2006=100
Ogółem	19 821	100,00	110	16 767	100,00	85
Bezdomność	1 204	6,07	106	973	5,80	81
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2 789	14,07	237	371	2,21	13
Bezrobocie	5 457	27,53	112	5 149	30,71	94
Niepełnosprawność	7 519	37,93	95	9 125	54,42	121
Długotrwała lub ciężka choroba	5 391	27,20	115	7 366	43,93	137
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	2 940	14,83	141	2 416	14,41	82
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna	480	2,42	108	335	2,00	70
Alkoholizm	708	3,57	107	505	3,01	71
Narkomania	112	0,57	75	92	0,55	82
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	223	1,13	114	277	1,65	124
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze	597	3,01	108	528	3,15	88
Przemoc w rodzinie	265	1,34	209	171	1,02	65

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Tabela XI.18. Wydatki z funduszy pomocy społecznej w 2007 roku według rodzajów (powodów) trudnej sytuacji życiowej

Powód / rodzaj trudnej sytuacji życiowej	2007				
	Liczba gospodarstw domowych	(%)	Łączna kwota udzielonej pomocy (zł)	(%)	Średnia wartość pomocy na gospodarstwo domowe (zł)
Ogółem	16 767		54 888 448		3 274
Bezdomność	973	5,80	3 257 619	5,93	3 348
Potrzeba ochrony macierzyństwa	371	2,21	857 879	1,56	2 312
Bezrobocie	5 149	30,71	13 766 615	25,08	2 674
Niepełnosprawność	9 125	54,42	29 538 667	53,82	3 237
Długotrwała lub ciężka choroba	7 366	43,93	20 941 232	38,15	2 843
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	2 416	14,41	6 402 574	11,66	2 650
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna	335	2,00	2 314 025	4,22	6 908
Alkoholizm	505	3,01	1 157 290	2,11	2 292
Narkomania	92	0,55	206 394	0,38	2 243
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	277	1,65	225 543	0,41	814
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze	528	3,15	2 701 243	4,92	5 116
Przemoc w rodzinie	171	1,02	625 001	1,14	3 655

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.1. Udzielone świadczenia

Tabela XI.19. Udzielone świadczenia w ramach zadań własnych Gminy Miejskiej Kraków

	2006		2007	
	Liczba osób	Kwota (zł)	Liczba osób	Kwota (zł)
Zasiłki okresowe	9 473	9 299 438,31	8 434	7 655 013,73
Zasiłki celowe i celowe specjalne, w tym:	14 684	15 113 558,42	12 670	12 630 864,58
1. Zasiłki celowe i celowe specjalne z tytułu urodzenia dziecka tzw. becikowe ¹	2 372	1 897 600,00	–	–
2. Zasiłki celowe i celowe specjalne w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	10 452	10 176 391,67	11 429	9 525 624,35
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	2 290	6 291 600,00	2 453	7 377 736,38

Składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe	1	1 267,29	2	5 534,49
Posiłki w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	8 873	4 117 049,06	8 824	4 511 081,35

¹ Pomoc realizowana przez MOPS do 2006 roku.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

W ramach zasiłków celowych i celowych specjalnych w 2007 roku przyznano:

- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup odzieży dla 1 644 osób na łączną kwotę 228 028,44 zł,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup węgla dla 1 338 osób na łączną kwotę 560 838 zł,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup leków dla 1 652 osób na łączną kwotę 241 259,23 zł,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na opłaty mieszkaniowe (za media) dla 1 878 osób na łączną kwotę 443 965,68 zł,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na opłaty czynszowe dla 600 osób na łączną kwotę 167 191,43 zł,
- zasiłki celowe specjalne z przeznaczeniem na zakup węgla dla 842 osób na łączną kwotę 275 902 zł,
- zasiłki celowe specjalne z przeznaczeniem na zakup leków dla 1 334 osób na łączną kwotę 227 051,97 zł,
- zasiłki celowe specjalne z przeznaczeniem na opłaty mieszkaniowe (za media) dla 1 367 osób na łączną kwotę 264 240,77 zł,
- zasiłki celowe specjalne z przeznaczeniem na opłaty czynszowe dla 668 osób na łączną kwotę 181 159,37 zł.

Tabela XI.20. Udzielone świadczenia w ramach zadań zleconych Gminie Miejskiej Kraków				
	2006		2007	
	Liczba osób	Kwota (zł)	Liczba osób	Kwota (zł)
Zasiłki stałe	4 396	13 954 783,40	4 120	14 535 889,18
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	3 620	1 155 285,06	3 598	1 219 973,07
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	393	1 244 988,00	369	1 710 590,40
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w ośrodkach wsparcia	7	3 000,00	–	–

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.2. Poradnictwo specjalistyczne, rodzinne i terapia rodzin

Poradnictwo specjalistyczne realizowane jest przez pracowników MOPS dla osób i rodzin, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo specjalistyczne świadczone jest w zakresie prawnym i psychologicznym.

Tabela XI.21. Poradnictwo prawne i psychologiczne

	2006	2007
Liczba udzielonych porad prawnych	21 598	18 982
Liczba udzielonych porad psychologicznych	3 271	4 055
Liczba osób, którym udzielono porady	5 852	5 745

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.3. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodziców

Rodziny zastępcze. Dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. Do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej należy się przygotować, uczestnicząc w szkoleniu organizowanym przez ośrodek adopcyjno-opiekuńczy. Rodziny zastępcze dzielą się na:

- spokrewnione z dzieckiem,
- niespokrewnione z dzieckiem,
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem.

Zawodowe rodziny zastępcze dzielą się na:

- pogotowia rodzinne – krótkoterminowe rodziny zastępcze (dziecko przebywa tutaj najdłużej do 1,5 roku; w tym czasie sąd rodzinny powinien zdecydować o jego dalszym losie, czyli powrocie do rodziny biologicznej, adopcyjnej, umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. W jednej rodzinie tego typu może przebywać maksymalnie 3 dzieci);
- rodziny specjalistyczne – zajmują się dziećmi z problemami zdrowotnymi lub wychowawczymi; w jednej rodzinie tego typu może przebywać maksymalnie 3 dzieci;
- rodziny wielodzietne – w tych rodzinach przebywać może od 3 do 6 dzieci.

Wszystkie rodziny zastępcze otrzymują pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, a zawodowe rodziny zastępcze otrzymują również wynagrodzenie za sprawowaną opiekę nad dzieckiem.

Tabela XI.22. Rodziny zastępcze				
	2006		2007	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej
Rodziny zastępcze spokrewnione	601	727	598	716
Rodziny zastępcze niespokrewnione	64	75	66	79
Zawodowe niespokrewnione rodziny zastępcze – wielodzietne	-	-	-	-
Zawodowe niespokrewnione rodziny zastępcze – specjalistyczne	4	5	5	6
Zawodowe niespokrewnione rodziny zastępcze – o charakterze pogotowia rodzinnego	30	153	26	102
Ogółem	699	960	695	903

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i placówek. Wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych świadczona jest pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez następujące działania:

- przygotowanie Indywidualnych Programów Usamodzielnienia,
- udzielanie pomocy pieniężnej przeznaczonej na kontynuowanie nauki,
- udzielanie jednorazowej pomocy pieniężnej przeznaczonej na usamodzielnienie,
- udzielanie pomocy pieniężnej przeznaczonej na zagospodarowanie.

Tabela XI.23. Usamodzielnienie wychowanków		
	2006	2007
Liczba wychowanków rodzin zastępczych objętych pomocą	346	321
Liczba wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych objętych pomocą	203	207
Ogółem	549	528

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.4. Kluby Integracji Społecznej

Kluby Integracji Społecznej (KIS) – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie prowadzi oraz zleca prowadzenie od 1 października 2007 roku (w oparciu o Ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym) 2 Kluby Integracji Społecznej. W ramach tego rodzaju pomocy dla bezrobotnych świadczone jest: poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna i doradztwo zawodowe, grupowe formy pomocy, działania o charakterze edukacyjno-integracyjnym.

Tabela XI.24. Kluby Integracji Społecznej

	2006	2007
Liczba placówek	1	2 ¹
Liczba uczestników	1 442	1 326 ¹
Liczba udzielonych porad	1 253	2 914 ¹
Liczba uczestników KIS, którzy podjęli zatrudnienie na otwartym rynku pracy	123	255

¹ Klub Integracji Społecznej, któremu MOPS zleca realizację zadania, działa od 1 października 2007 roku.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

KIS działający w strukturze MOPS realizuje następujące programy, w ramach których bezrobotni uzyskują zatrudnienie:

- *Prace Społecznie Użyteczne* – program reintegracji społeczno-zawodowej, wdrożony w 2006 roku na podstawie Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz rozporządzenia ministra gospodarki i pracy z dnia 25 października 2005 roku w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych. Program skierowany jest do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku i realizowany w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej lub organizacjach oraz instytucjach zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Czas pracy w ramach prac społecznie użytecznych w ciągu tygodnia nie może przekroczyć 10 godzin. Świadczenie dla osób wykonujących prace społecznie użyteczne wypłacane jest ze środków Gminy Miejskiej Kraków w kwocie 6,30 zł za godzinę, z czego 60% świadczenia refundowane jest z Funduszu Pracy. Prace społecznie użyteczne w Krakowie są organizowane przez MOPS przy współpracy z Grodzkim Urzędem Pracy.
- *Roboty publiczne* – organizacja robót publicznych w rozumieniu Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wykorzystana została jako narzędzie reintegracji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych objętych pomocą społeczną. Zatrudnienie w ramach robót publicznych realizowane jest w wymiarze 0,5625 etatu przez okres 6 miesięcy. Roboty publiczne organizowane są w formach Warsztatów Reintegracji Zawodowej i Społecznej.

Tabela XI.25. Projekty reintegracyjne

	2006	2007
	Liczba uczestników	
Prace społecznie użyteczne	242	425
Roboty publiczne	30	51

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.5. Pomoc osobom niepełnosprawnym

Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. Zadania w tej dziedzinie realizowane są na podstawie Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Środki na realizację zadań przekazywane są samorządom przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Tabela XI.26. Koszt realizacji zadań ze środków PFRON (zł)		
	2006	2007
Ogółem	18 404 975,00	17 760 456,00
W tym finansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej	6 548 223,00	6 311 704,56

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Tabela XI.27. Formy pomocy dla osób niepełnosprawnych		
Forma pomocy	2006	2007
	Liczba osób korzystających	
Pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	6	–
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	2 901	3 780
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	2 987	2 993
Dofinansowanie likwidacji barier	1 633	1 613

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.6. Pozostałe działania pomocy społecznej

Dla podniesienia efektywności pomocy środowiskowej w 2007 roku realizowano następujące przedsięwzięcia:

Udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską

Projekt „Streetwork” – skuteczny kontakt z klientem

Projekt polega na świadczeniu pracy socjalnej w przestrzeni publicznej, jaką jest ulica, przy wykorzystaniu metody „streetwork”. Beneficjentami projektu są osoby bezdomne (wycofane społecznie, funkcjonujące na marginesie społecznym) oraz młodzież w wieku 15-24 lat (zaniedbana, pozostająca poza domem, w niekontrolowanych obszarach aktywności). Charakterystyczną cechą dla obu tych grup jest traktowanie ulicy jako centrum życiowego, zarówno w wymiarze osobistym, jak społecznym.

Praca prowadzona metodą „streetwork” zakłada nawiązanie skutecznego kontaktu, możliwie trwałego i dającego szansę na przedstawienie możliwości skorzystania z oferowanej pomocy. Jest to przede wszystkim towarzyszenie w załatwianiu istotnych spraw dla beneficjentów ostatecznych. W ramach skutecznego kontaktu zakłada się także wzbudzanie motywacji do korzystania z pomocy, stymulowanie społecznie pożądanых zachowań, rozbudzanie zainteresowań, wskazywanie i stwarzanie możliwości realizacji zaproponowanych przez beneficjentów ostatecznych inicjatyw, wspieranie w sytuacjach kryzysowych. Projekt przewiduje dostosowanie odpowiedniej formy streetworkingu do wymagań grupy docelowej, do panujących w niej zwyczajów, związków, stopnia integracji bądź wykluczenia poza społeczność. Elementem projektu jest również organizacja sieci współpracy organizacji i instytucji skupionych wokół obszarów problemowych osób z grup docelowych. MOPS zapewnia dla realizacji projektu trwałą strukturę organizacyjną,

disponuje odpowiednim potencjałem merytorycznym i organizacyjnym, gwarantującym powodzenie założeń projektu. W ramach projektu zostały utworzone 3 zespoły streetworkerów – 2 zespoły pracujące z młodzieżą oraz 1 zespół pracujący w środowisku osób bezdomnych. Na potrzeby projektu zorganizowane zostały punkty konsultacyjne pracy terenowej metodą „streetwork”.

Projekt Krakowska Inicjatywa na Rzecz Gospodarki Społecznej Cogito w ramach Inicjatywy Wspólnotowej UE EQUAL

W ramach Inicjatywy Wspólnotowej UE – EQUAL Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie wdrażał projekt, którego celem było wypracowanie i testowanie mechanizmu tworzenia przedsięwzięć w ramach tzw. gospodarki społecznej jako metody integracji społeczno-zawodowej osób i grup podlegających wykluczeniu.

Działania w ramach projektu kierowane były do dwóch grup beneficjentów:

- osoby pozostające bez pracy z powodu chorób psychicznych,
- osoby pozostających bez pracy, u których wystąpiły psychiczne konsekwencje długotrwałego bezrobocia i zależności od systemu pomocy społecznej.

Dla osób tych przewidziano możliwość skorzystania z poradnictwa prawnego, psychologicznego, zawodowego. Utworzono 2 „laboratoria” mające na celu reintegrację społeczną i zawodową, a w nich zorganizowano:

- 17 miejsc pracy na zasadach robót publicznych o charakterze konserwatorsko-remontowym organizowanych przez Kluby Integracji Społecznej działających w strukturze MOPS,
- 3 miejsca pracy w instytucji sektora publicznego MOPS, odpowiadające poziomowi wykształcenia i kwalifikacjom osób z grup docelowych.

W ramach upowszechniania wypracowanych rezultatów projektów MOPS w Krakowie zrealizował następujące zadania:

- wydanie i upowszechnianie 2 000 egzemplarzy poradnika (w wersji drukowanej i multimedialnej) „Rozwijanie nowoczesnych metod pracy socjalnej jako instrumentów służących reintegracji zawodowej i społecznej osób z grup beneficjentów ostatecznych”,
- przygotowanie i przeprowadzenie w mediach lokalnych kampanii informacyjno-promocyjnej poświęconej uwarunkowaniom związanym z funkcjonowaniem osób z grup beneficjentów ostatecznych i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób z grup beneficjentów ostatecznych i korzyści z tego płynących.

Partnerstwo Inicjatyw Nowohuckich Nowa Huta – Nowa Szansa

Celem projektu było tworzenie na terenie Dzielnicy Nowej Huty nowego systemu gospodarki społecznej z ofertą w zakresie usług i tworzenia nowych miejsc pracy. MOPS był jednym z 11 partnerów przygotowujących i realizujących projekt i odpowiadał za rekrutację beneficjentów (tj. osób objętych pomocą społeczną) biorących udział w działaniach przewidzianych w ramach projektu.

Edukacja dla Integracji – Partnerstwo na rzecz Uchodźców

W ramach projektu:

- przygotowano zawartość merytoryczną ulotek na temat regulacji i procedur wpływających na możliwość wykorzystania uprawnień socjalnych, świadczeń opieki zdrowotnej oraz o zatrudnieniu i instrumentach rynku pracy mających zastosowanie do osób, które uzyskały status uchodźcy i cudzoziemców,

- przygotowano narzędzie ewaluacyjne służące sprawdzeniu czytelności formy i zgodności zawartości ulotek z oczekiwaniami beneficjentów,
- opracowano raport ewaluacyjny oraz zweryfikowano formę i zawartość merytoryczną ulotek będących efektem końcowym ewaluacji,
- przygotowano wzór poradnika dla wolontariuszy,
- przygotowano narzędzie ewaluacyjne służące sprawdzeniu czytelności formy i zgodności zawartości poradnika z oczekiwaniami wolontariuszy,
- opracowano raport ewaluacyjny oraz zweryfikowano formę i zawartość merytoryczną poradnika dla wolontariuszy,
- szkolenia dla wolontariuszy z zakresu świadczeń opieki zdrowotnej oraz zatrudnienia i instrumentów rynku pracy mających zastosowanie w przypadku osób, które uzyskały status uchodźcy i cudzoziemców, którym udzielono zgody na pobyt tolerowany.

Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne (Projekt stypendialny dla studentów) ZPORR

Celem programu stypendialnego było wyrównywanie szans edukacyjnych studentów pochodzących z rodzin, których dochód nie przekraczał kryterium uprawniającego do otrzymywania świadczeń rodzinnych. Stypendium przyznawano według listy rankingowej, uporządkowanej pod względem wysokości uzyskiwanego dochodu. Program uzupełniał ofertę w zakresie stypendiów socjalnych przyznawanych przez szkoły wyższe. MOPS odpowiadał za ocenę wniosków stypendialnych, przygotowanie list rankingowych oraz prowadzenie elektronicznej bazy danych.

Tabela XI.28. Projekty finansowane przez Unię Europejską

	2006	2007
	Koszt realizacji projektu (zł)	
Streetwork – Skuteczny kontakt z klientem	117 080,39	455 020,87
Projekt Krakowska Inicjatywa na Rzecz Gospodarki Społecznej „Cogito”	334 143,11	850 512,68
Partnerstwo Inicjatyw Nowohuckich Nowa Huta – Nowa Szansa	13 940,23	10 874,65
Edukacja dla Integracji – Partnerstwo na rzecz Uchodźców	17 294,85	6 039,99
Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne	63 454,00	2 411,00
Ogółem	545 912,58	1 324 859,19

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.7. Praca socjalna, projekty socjalne, aktywizacja i organizowanie społeczności lokalnych

Praca socjalna to wszelkie działania pracowników pomocy społecznej skierowane na pomoc we wzmocnieniu oraz odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pracownik socjalny podejmując współpracę z rodziną, diagnozuje jej sytuację oraz określa plan pomocy na jej rzecz. Działania podejmowane w tym zakresie są bardzo zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji. W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni współpracują z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, strażą

miejską, policją, służbą zdrowia oraz innymi podmiotami. W 2007 roku 19 853 rodziny objęto pracą socjalną, w roku poprzednim 25 285.

Projekt socjalny to przedsięwzięcie skierowane do osób z konkretnego środowiska lub członków danej społeczności, którego celem jest doprowadzenie do zmiany w pożądanym kierunku pewnej sytuacji postrzeganej jako problemowej. Działania realizowane w projekcie socjalnym mają zazwyczaj na celu aktywizację społeczną i rozwiązywanie problemów występujących w środowisku lub dotyczących członków danej społeczności. Projekt socjalny służy także organizacji i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb środowiska lub członków danej społeczności. W 2007 roku realizowano 107 projektów, w których uczestniczyło 9 017 osób (2006 rok: 50 projektów i 3 100 uczestników).

XI.3.3. Pomoc instytucjonalna realizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.1. Domy Pomocy Społecznej (DPS)

Zapewniają całodobową opiekę oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu. Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez placówkę ma uwzględniać wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Domy pomocy społecznej w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, dzielą się na domy dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych, osób przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie i osób niepełnosprawnych fizycznie.

Tabela XI.29. **Domy pomocy społecznej**

	2006			2007		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
DPS dla osób w podeszłym wieku	3	250	277	3	247	271
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	6	1 020	1 260	6	920	1 110
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	5	632	689	5	632	695
DPS dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie	3	179	206	3	196	200
DPS dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	2	127	134	2	127	132
Ogółem	19	2 208	2 566	19	2 122	2 408

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.2. Ośrodki wsparcia

Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych – w placówkach tego rodzaju udziela się pomocy seniorom, którzy nie wymagają opieki całodobowej, ale ze względu na swoje problemy potrzebują asysty w codziennym funkcjonowaniu. Placówki oferują opiekę w ciągu dnia, w tym posiłki, rehabilitację, zajęcia kulturalno-oświatowe, terapię zajęciową grupową i indywidualną dla podtrzymywania kondycji psychofizycznej, psychoterapię i wspólne z innymi osobami starszymi spędzanie wolnego czasu. Wszystkie zajęcia odbywają się pod opieką doświadczonych specjalistów – pracowników socjalnych, terapeutów zajęciowych, fizykoterapeutów.

Środowiskowe Domy Samopomocy – placówki pobytu dziennego wspierające osoby chorujące psychicznie, z niepełnosprawnością intelektualną, z autyzmem, a także osoby z chorobą Alzheimera. Pomoc świadczona w tych ośrodkach ma na celu utrzymanie osoby w miejscu zamieszkania i przeciwdziałanie instytucjonalizacji, tj. umieszczaniu osoby z zaburzeniami psychicznymi w placówce całodobowej opieki.

Tabela XI.30. Ośrodki wsparcia						
	2006			2007		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych	3	540	1 113	3	640	1 410
Środowiskowe Domy Samopomocy	14	366	438	12	366	490
Ogółem	17	906	1 551	15	1 006	1 900

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.3. Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin

Realizowane jest na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe. Placówki oferują pomoc dla rodzin w formie terapii rodzinnej, indywidualnej, grupowej, poradnictwo rodzinne i psychologiczne oraz diagnozę psychologiczną na potrzeby planu pomocy.

Tabela XI.31. Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin		
	2006	2007
Liczba spotkań terapeutycznych	5 090	5 690
Liczba udzielonych porad specjalistycznych	2 074	2 048
Liczba rodzin objętych pomocą ośrodków	1 099	1 044
Liczba ośrodków	3	3

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.4. Interwencja kryzysowa

Zadanie interwencji kryzysowej realizowane jest poprzez dotowanie Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą oraz sprawowanie nadzoru nad Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej.

Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą – placówka zapewnia schronienie dla osób doświadczających przemocy, a także specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, prawne, pedagogiczne, rodzinne, pracę socjalną. Osoby znajdujące się w potrzebie mogą zostać przyjęte interwencyjnie o każdej porze.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej – zapewnia kompleksową pomoc psychologiczną dla osób i rodzin w sytuacji kryzysu psychicznego poprzez prowadzenie interwencji kryzysowych w siedzibie Ośrodka oraz w miejscu pobytu, prowadzenie interwencji telefonicznych, psychoterapię indywidualną i rodzinną w sytuacjach skrajnie urazowych, poradnictwo prawne i pracę socjalną. Ośrodek zajmuje się animowaniem i prowadzeniem grup samopomocowych i grup wsparcia. Celem interdyscyplinarnych działań podejmowanych przez specjalistów ośrodka jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie. Placówka udostępnia w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa miejsca całonocowego pobytu w hostelach Ośrodka.

Tabela XI.32. Interwencja kryzysowa

	2006			2007		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą	1	60	162	1	60	194
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	1	23	4 443 ¹	1	23	3 917 ¹
Ogółem	2	83	4 605	2	83	4 111

¹ Osoby korzystające ze schronienia i pozostałych form pomocy świadczonych przez Ośrodek.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.5. Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego – zapewniają opiekę dziecku pozbawionemu właściwej lub wystarczającej opieki rodziców. Placówka zaspokaja niezbędne potrzeby dziecka: bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne i religijne. Proponując i ukazując właściwe postawy i wartości, których niejednokrotnie brakuje w rodzinie biologicznej dziecka, placówka zapobiega powielaniu negatywnych wzorców i tworzeniu pokoleniowej patologii. Zadaniem placówek jest nie tylko bezpośrednia praca z dzieckiem, ale również praca z rodzinami wychowanków. Dzieci uczestniczą w zajęciach edukacyjnych, specjalistycznych i rekreacyjnych, mają również zapewniony posiłek.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego dzielą się na: opiekuńcze, które funkcjonują minimum 4 godziny dziennie i specjalistyczne, które

funkcjonują od 5 do 9 godzin dziennie oraz prowadzą dodatkowo co najmniej jedną z następujących form pracy: zajęcia socjoterapeutyczne, oddziaływania terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne. Placówki funkcjonują przez cały rok, we wszystkie dni robocze.

Tabela XI.33. **Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego**

Typ placówek	2006			2007		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Opiekuńcze	18	620	1 161	20	720	1 413
Specjalistyczne	12	1 131	1 839	12	1 167	2 121
Ogółem	30	1 751	3 000	32	1 887	3 534

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Placówki opiekuńczo-wychowawcze całodobowe – gdy nie ma możliwości umieszczenia dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w rodzinie zastępczej, może być ono umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub rodzinnego.

Socjalizacyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dzieciom całodobową, ciągłą lub okresową, opiekę i wychowanie oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewniają korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej może być realizowany w grupach usamodzielniających stanowiących formę organizacyjną placówki przeznaczonej dla starszych dzieci.

Interwencyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze – zapewniają dzieciom opiekę do chwili wydania przez sąd postanowienia o umieszczeniu dziecka w placówce, rodzinie zastępczej, adopcyjnej lub powrocie do rodziców biologicznych. Maksymalny czas przebywania dziecka w placówce interwencyjnej wynosi 6 miesięcy.

Rodzinne placówki opiekuńczo-wychowawcze – zapewniają dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodziców całodobową opiekę i wychowanie w warunkach zbliżonych do domu rodzinnego. Placówka rodzinna tworzy jedną, wielodzietną rodzinę dla dzieci, wychowuje dzieci w różnym wieku, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, a także zapewnia dzieciom kształcenie i wyrównywanie opóźnień deficytowych. Placówka rodzinna przeznaczona jest dla 4 do 8 dzieci. W szczególnych przypadkach liczba ta może być zmniejszona lub zwiększona.

Placówki wielofunkcyjne zapewniają dziecku dzienną i całodobową opiekę oraz wychowanie, realizują zadania przewidziane dla placówki wsparcia dziennego, placówki interwencyjnej i placówki socjalizacyjnej, a także łączą dzienne i całodobowe działania terapeutyczne, interwencyjne i socjalizacyjne.

Tabela XI.34. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze

	2006			2007		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Rodzinne placówki opiekuńczo-wychowawcze	8	64	70	9	67	72
Interwencyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze	2	48	362	2	48	291
Socjalizacyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze	9	299	445	9	294	398
Wielofunkcyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze	1	55	167	1	55	120
Socjalizacyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze – grupy usamodzielnienia	5	142	120	5	142	156
Ogółem	25	608	1 164	26	606	1 037

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.6. Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze

Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze realizują zadania na rzecz rodzin: poradnictwo, wsparcie dla rodzin adopcyjnych i zastępczych, szkolenia i kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne.

Tabela XI.35. Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze

	2006	2007
Liczba placówek	4	4
Liczba osób korzystających	4 030	4 172

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.7. Ośrodki wsparcia dla osób bezdomnych

Ośrodki wsparcia dla osób bezdomnych zapewniają schronienie, wsparcie oraz specjalistyczne poradnictwo kobietom (również z dziećmi) i mężczyznom, nieznajującym oparcia w środowisku, pozbawionym miejsca zamieszkania. W placówce prowadzona jest praca prowadząca do usamodzielnienia osób bezdomnych. W schroniskach można skorzystać z opieki pielęgniarstwa, pomocy terapeuty i psychologa.

Tabela XI.36. Ośrodki wsparcia dla bezdomnych

	2006			2007		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Noclegownie dla mężczyzn	1	178	532	1	178	416
Schroniska dla kobiet	2	98	168	2	98	180
Ogółem	3	276	700	3	276	596

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.8. Mieszkania chronione

Mieszkania chronione mają za zadanie wykształcenie w osobach w nich przebywających umiejętności samodzielnego życia społecznego i zawodowego. Wsparcie w wykonywaniu codziennych obowiązków połączone z treningiem umiejętności społecznych może pozwolić tym osobom na częściowe lub całkowite usamodzielnienie. Mieszkanie chronione jest alternatywą dla instytucjonalnych form pomocy przeznaczoną dla osób, które ze względu na szczególną sytuację życiową potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu.

Tabela XI.37. Mieszkania chronione

	2006			2007		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Mieszkania chronione dla osób psychicznie chorych	5	24	34	5	23	32
Mieszkania chronione dla osób bezdomnych	-	-	-	1	8	8
Mieszkania chronione dla usamodzielnionych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	-	-	-	2	10	5
Ogółem	5	24	34	8	41	45

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.9. Warsztaty terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej są wyodrębnionymi organizacyjnie i finansowo placówkami, stwarzającymi osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Powyższe cele osiąga się poprzez przygotowywanie osób niepełnosprawnych do życia w środowisku społecznym. Następuje to przez rozwój umiejętności planowania i komuni-

kowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w samodzielnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej, naukę wykonywania czynności koniecznych do codziennego funkcjonowania, w szczególności w zakresie pełnienia ról społecznych, w tym zawodowych. Warsztaty finansowane są głównie ze środków PFRON.

Tabela XI.38. Warsztaty terapii zajęciowej

	2006	2007
Liczba placówek	13	13
Liczba miejsc	469	477

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.4. Świadczenia rodzinne

Obok działań MOPS zadania Gminy Miejskiej Kraków w zakresie pomocy społecznej realizuje Wydział Świadczeń Socjalnych UMK m.in. poprzez: wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń zdrowotnych finansowanych z Narodowego Funduszu Zdrowia i szeroko pojętą opiekę nad osobami niepełnosprawnymi. Od 1 września 2006 roku Gmina przejęła realizację wszystkich zadań w zakresie świadczeń rodzinnych.

XI.4.1. Świadczenia rodzinne w latach 2006-2007

Tabela XI.39. Liczba świadczeń rodzinnych w latach 2006-2007

Rodzaje świadczeń rodzinnych	Liczba wypłaconych świadczeń	
	2006	2007
Zasiłek rodzinny	428 081	427 697
Dodatki do zasiłku rodzinnego, w tym z powodu:	166 747	151 825
Urodzenia dziecka	2 542	2 338
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	28 988	24 814
Samotnego wychowywania dziecka	25 681	24 454
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	25 963	25 098
Rozpoczęcia roku szkolnego	25 969	24 014
Podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	1 205	1 216
Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	56 399	49 891
Ogółem zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	594 828	579 522
Świadczenia pielęgnacyjne	6 955	6 719
Zasiłki pielęgnacyjne	104 477	122 047
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana z budżetu Gminy	5 346	6 897
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana z budżetu państwa	7 331	7 424

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

Tabela XI.40. Liczba świadczeniobiorców w latach 2006-2007

	2006	2007
Świadczeniobiorcy ogółem, w tym:	43 942	42 839
Pobierający świadczenia rodzinne	40 420	39 703
Pobierający zaliczkę alimentacyjną	3 522	3 136

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

W roku 2007 po raz pierwszy nieznacznie spadła liczba świadczeniobiorców pobierających zarówno świadczenia rodzinne, jak i zaliczkę alimentacyjną. Pomimo spadku ogólnej liczby beneficjentów wzrosła kwota wypłacanych świadczeń z 92 045 284 zł do 97 830 557 zł w 2007 roku tj. o 6,3%.

Komisja Trójstronna ds. Społeczno-Gospodarczych oraz Rada Ministrów od 2004 roku nie zmieniły wysokości kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczeń rodzinnych. Następną zmianą przewidywana jest dopiero w 2009 roku. W latach 2004-2007 nastąpił realny wzrost wynagrodzeń w gospodarce narodowej, co przy niezmiennym kryterium dochodowym uprawniającym do przyznania świadczeń rodzinnych spowodowało, iż wielu dotychczasowych świadczeniobiorców nie może ubiegać się o świadczenia z powodu przekroczenia ustawowego kryterium. Wobec powyższego można przypuszczać, że liczba świadczeniobiorców uprawnionych do świadczeń rodzinnych będzie miała tendencję stałą lub malejącą.

Tabela XI.41. Wydatki na świadczenia rodzinne i zaliczkę alimentacyjną w latach 2006-2007

Rodzaj świadczenia	2006	2007
	(zł)	
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	48 267 618	50 647 892
Świadczenia pielęgnacyjne	2 913 022	2 804 830
Zasiłki pielęgnacyjne	15 391 161	18 671 473
Zaliczka alimentacyjna	12 796 483	11 385 362
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana z budżetu państwa	7 331 000	7 424 000
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana z budżetu Gminy	5 346 000	6 897 000
Ogółem	92 045 284	97 830 557

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

XI.4.2. Pomoc osobom starszym

Tabela XI.42. Liczba wydanych decyzji – skierowań do zakładów opiekuńczo-leczniczych (ZOL) w latach 2006-2007

Zakłady opiekuńczo-lecznicze	Liczba wydanych decyzji	
	2006	2007
ZOL ul. Wielicka 267	1 479	812
NZOL Czwórka, os. Młodości 9	241	220
NZOL Zgromadzenie Sióstr Felicjanek, ul. Kołłątaja 7	48	61
Zakład Usług Medyczno-Rehabilitacyjnych (ZUMR) Zarządu Okręgowego PCK, os. Złotej Jesieni 1	98	102
NZOL Viva-Med, ul. Siemaszki 17	126	0
NZOZ ¹ DOM-MED, ul. Helclów 2	0	152
Ogółem	1 992	1 347

¹NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

Zmniejszona liczba wydanych decyzji kierujących do zakładów opiekuńczo-leczniczych w 2007 roku nie świadczy, że zapotrzebowanie na tego typu placówki zmniejsza się. Wpływ na mniejszą liczbę wydanych decyzji, zwłaszcza do ZOL Wielicka, miały zmiany organizacyjne tej placówki oraz remont budynku. Należy podkreślić, że zapotrzebowanie na tego typu placówki z każdym rokiem będzie rosło z uwagi na starzejące się społeczeństwo.

XI.4.3. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie powołany został przez Prezydenta Miasta Krakowa zarządzeniem nr 339/2003 z dnia 14 marca 2003 roku. Działa w oparciu o następujące akty prawne: ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. nr 123, poz. 776 z późn. zm.) oraz akty wykonawcze tj.: rozporządzenie ministra gospodarki, pracy i polityki społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. nr 139, poz. 1328) oraz rozporządzenie ministra pracy i polityki społecznej z dnia 1 lutego 2002 roku w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. nr 17, poz. 162).

Działalność Zespołu stanowi zadanie zlecone przez administrację rządową do realizacji przez powiat i jest finansowana poprzez dotację celową Wojewody Małopolskiego, która w 2007 roku wyniosła 728 800 zł.

Zespół wydaje:

- orzeczenia o niepełnosprawności dla osób przed i po ukończeniu 16 roku życia,
- legitymacje osoby niepełnosprawnej.

Najczęstszymi przyczynami niepełnosprawności ustalonej przez Zespół w Krakowie były:

- schorzenia narządu ruchu,
- choroby psychiczne,
- choroby układu oddechowego i krążenia,
- choroby neurologiczne (z wyłączeniem epilepsji).

Struktura przyczyn niepełnosprawności w orzeczeniach o niepełnosprawności w grupie powyżej 16 roku życia przedstawia się następująco:

- choroby układu oddechowego i krążenia,
- choroby psychiczne,
- epilepsja,
- inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego.

Dominującymi celami określonymi w składanych wnioskach o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności były:

- korzystanie z ulg i uprawnień,
- znalezienie odpowiedniego zatrudnienia,
- uzyskanie świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego.

Najmniej wniosków składano w celu uzyskania wskazań do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej i szkoleniach.

W Gminie Miejskiej Kraków zdecydowanie dominują orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Tabela XI.43. Liczba wydanych orzeczeń oraz legitymacji w latach 2006-2007

Rodzaj dokumentu	2006	2007
Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	8 064	9 225
Orzeczenia o niepełnosprawności	1 081	970
Legitymacje osoby niepełnosprawnej ogółem, w tym:	3 286	10 893
Osoby do 16 roku życia	246	477
Osoby po 16 roku życia	3 040	10 416

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

Wzrost liczby wydawanych legitymacji osoby niepełnosprawnej nastąpił w związku z przyjętą w dniu 25 kwietnia 2007 roku uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XI/159/07 zmieniającą uchwałę nr V/58/07 z dnia 31 stycznia 2007 roku w sprawie ustalenia cen za usługi przewozowe w lokalnym transporcie zbiorowym realizowanym na podstawie umów zawartych przez Gminę Miejską Kraków. Zgodnie z nią od dnia 5 czerwca 2007 roku wszelkie uprawnienia do bezpłatnych i ulgowych przejazdów w granicach administracyjnych Gminy Miejskiej Kraków (wynikające z wymienionej wyżej uchwały) udzielane są wyłącznie na podstawie legitymacji osoby niepełnosprawnej wydawanej przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie z odpowiednim stopniem niepełnosprawności i podaniem symbolu przyczyny niepełnosprawności tj.: upośledzenia narządu ruchu, upośledzenia umysłowe, zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, choroby narządu wzroku.

W 2007 roku dofinansowywany był specjalistyczny transport osób niepełnosprawnych. Skorzystało z niego 37 458 osób niepełnosprawnych.

W 2007 roku wydano 3 160 kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych uprawniających do niestosowania się do niektórych znaków drogowych. Odnotowano wzrost wydanych kart w stosunku do lat ubiegłych o 1 000 egzemplarzy, co wynika ze zwiększającej się liczby orzeczeń o niepełnosprawności zamieszkałych na terenie Gminy.

Uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dla osób nieubezpieczonych – w 2007 roku wydano 1 034 decyzje przyznające to uprawnienie. Liczba osób korzystających z tych świadczeń systematycznie wzrasta. Dotyczy to w szczególności osób bezdomnych, pozostających bez pracy, a nie zarejestrowanych w Grodzkim Urzędzie Pracy.

XI.4.4. Opieka nad repatriantami

W ramach zadania „Opieka nad Repatriantami” Rada Miasta Krakowa co roku podejmuje uchwały o zaproszeniu do Krakowa rodzin polskich z Kazachstanu oraz innych terenów byłego Związku Radzieckiego. Pomoc tego rodzaju obejmuje: pokrycie kosztów związanych z osiedleniem się zaproszonych repatriantów na terenie Gminy, opłaty związane z tłumaczeniem obcych i uzyskaniem polskich dokumentów, opłaty skarbowe i urzędowe, uzyskanie i wyposażenie mieszkania, zabezpieczenia opieki medycznej do czasu ubezpieczenia itp. W 2007 roku z tej pomocy skorzystały 4 rodziny. Z budżetu Gminy wydano na ten cel 154 963 zł.

Ponadto realizowane są zadania wynikające z ustawy o repatriacji, zgodnie z którą pomocą finansową mogą być objęci wszyscy repatrianci osiedleni na terenie Gminy (w tym także nie zaproszeni przez Radę Miasta Krakowa). Wydatki na te zadania refundowane są z budżetu państwa. W 2007 roku na zagospodarowanie i bieżące utrzymanie repatriantów oraz ich aktywizację zawodową wydano 93 038,07 zł.

XI.4.5. Dodatkowe zadania Wydziału Świadczeń Socjalnych w 2007 roku

- pomoc finansowa rodzinom ofiar katastrofy górniczej w kopalni Halemba (Uchwała VI/65/07 z 14 lutego 2007 roku) – w wysokości 115 000 zł,
- program unijny realizowany przez MOPS „Małopolski program stypendialny dla studentów na rok akademicki 2006/2007” – wykonany w kwocie 57 857 zł,
- rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych – dofinansowanie kosztów rehabilitacji uczestników warsztatów rehabilitacji zawodowej działających na terenie Gminy prowadzonych przez Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej – na zasadzie porozumienia pomiędzy Gminą a samorządem województwa małopolskiego w kwocie 52 950 zł (zadanie realizowane przez MOPS).